

Luonnonvarakeskuksen EU-rahoitteinen REPower-hanke, joka tarkastelee energiamurroksen etenemisen mahdollisuuksia myös alueellisella tasolla toteaa että on selvää että tarvitsemme lisää uusiutuvan energian investointeja ilmastotavoitteidemme saavuttamiseksi sekä energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuutemme turvaamiseksi.

Itäisen Suomen ohjelma nostaa esiin kantaverkot ja tuulivoiman ja haluaisimme korostaa myös bioenergian merkitystä tasapainottamassa vaihtelevaa tuuli- ja aurinkoenergian tuotantoa. Bioenergian osalta Itä-Suomi on tällä hetkellä keskeinen alue lämmön ja polttoaineiden tuotannon kannalta. Vaikkakin jatkossa puubiomassan energiakäyttö tulee vähenemään muiden uusiutuvien energiamuotojen kehittyessä ja yleistyessä silti puun poltosta vapautuva biogeeninen hiilidioksidi voi olla kiertotalouden raaka-aine esimerkiksi vihreän metaanin tai muiden vihreiden hiilivetyjen tuotannossa. On hyvä että tämä on mainittu luvun 2 johdannossa sekä CCUS-tutkimuskeskuksen osalta.

Tuulivoiman kompensatiomallin osalta toteamme että oikeudenmukaisuuden, hyväksyttävyyden ja luontoarvojen huomioiminen on myös keskeistä tuotantoalueita pohdittaessa, jolla varmistetaan tuulivoiman pitkäaikainen kestävyys kaikilla ulottuvuuksilla.

Geo- ja turvallisuuspoliittisten vaikutusten arviointi on Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksessa rajattu tuulivoiman tuotantoon. Energiamurros muovaa kuitenkin merkittävästi energian arvoketjuja ja ympäröivää yhteiskuntaa ja maantiedettä ja siksi myös muiden uusiutuvien energiamuotojen, siirtoyhteyksien ja varastoinnin ratkaisujen osalta geo- ja turvallisuuspoliittinen arviointi on olennaista. Uusiutuva energiatuotanto on luonteeltaan hajautettua, mikä tekee siihen vaikuttamisen keskitetympää energajärjestelmää vaikeammaksi. Kriittiseen infrastruktuuriin, jota myös uusiutuvan energian tuotanto enenevissä määrin on, kohdistuu kuitenkin myös vaikuttamista ja tiedustelua myös rauhallisina aikoina. Esimerkiksi Ukrainassa Venäjä on hyökännyt runsaasti energiainfrastruktuurin ja siten lähellä Venäjän rajaa oleva kriittinen infrastruktuuri pysyy maan mielenkiinnon kohteena myös tulevaisuudessa. Tässä uudessa geopolitiisessä tilanteessa varautumisen merkitys korostuu. Turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen keskittyvä luku 5 olisi siten hyvä kytkeä myös energiaa käsittelevään lukuun 2.

Lopuksi toteamme, että Itäisen Suomen ohjelman visioinnissa alueelliset erityispiirteet on keskeistä huomioida ja toteuttaa myös energian osalta sopivia ratkaisuja ja tarkastella alueiden välistä työnjakoa ja kiinnittää huomiota myös vallitseviin epävarmuuksiin.